

ЛАРИСА АНТОНІВНА БУРДЕНЮК-ТАРАСЕВИЧ
(25.06.1938 – 3.05.2024)

Українське Товариство генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова з сумом та почуттям глибокої скорботи повідомляє, що **3 травня 2024 р.** на 86-му році пішла із життя видатна вчена, педагог, організатор і керівник, докторка сільськогосподарських наук, професорка Білоцерківського національного аграрного університету, головна наукова співробітниця лабораторії селекції зернових культур Білоцерківської дослідно-селекційної станції Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України, активна членкиня Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова (УТГіС), членкиня Ради УТГіС, людина щедрої душі і доброго серця Бурденюк-Тарасевич Лариса Антонівна.

Народилася Лариса Антонівна 25 червня 1938 року у Києві. Після десятирічної школи, яку закінчила з медаллю, вступила до Білоцерківського сільськогосподарського інституту (БСГІ) на агрономічний факультет.

Після закінчення у 1960 році навчання в інституті, Лариса Антонівна працювала молодшим науковим співробітником на Білоцерківській дослідній станції під керівництвом О. К. Коломієць. У 1963–1966 рр. навчалася в аспірантурі при БСГІ під керівництвом професора І. Г. Пушкарьова і захистила кандидатську дисертацію у галузі сільськогосподарських наук за спеціальністю «селекція». У своїй дисертаційній роботі Л. А. Бурденюк-Тарасевич вперше довела відсутність виродження сортів зернових культур у результаті самозапилення, що суперечило поширеній на той час теорії Т. Д. Лисенка.

У 1966 році, вже кандидатом наук, повернулася на Білоцерківську дослідну станцію у відділ селекції і насінництва зернових культур, яким керував видатний селекціонер, доктор сільськогосподарських наук, професор А. А. Горлач. Під його керівництвом Лариса Антонівна розпочала наукові дослідження з селекції озимої пшениці. Основними напрямками її дослідницької роботи були наукова розробка методів селекції сортів озимої пшениці на підвищену адаптивність до несприятливих умов зимівлі, посухо- і зимостійкість, стійкість до проростання на пні, підвищену резистентність до основних листових хвороб, кореневої гнилі і фузаріозу колоса з одночасним підвищенням генетичного потенціалу продуктивності та високих хлібопекарських якостей.

Понад 35 років Лариса Антонівна вивчала зміни спадковості озимої пшениці, яка в 1986–1987 рр. зазнала впливу радіаційного опромінення в зоні відчуження Чорнобильської АЕС. Вона створила колекцію (понад 3 тисячі) радіомутантів, багато з яких є джерелами цінних ознак та залучалися і досі залучаються до селекційного процесу з метою створення якісних і високопродуктивних сортів м'якої озимої пшениці. Із залученням вихідного матеріалу, одержаного із чорнобильських мутантів, створено та занесено до Державного реєстру України 8 сортів озимої пшениці, зокрема Царівна, Романтика, Лісова пісня, стійкий до льодяної кори Либідь, високопосуhostійкі сорти Ясочка і Зорепад білоцерківський. Серед них сорт Відрада, який має підвищену стійкість до хвороб і посухи, надсильний за якістю (білок 19 %, клейковина 45 %, ІДК 75 од., сила борошна 649 о. а та об'єм хліба 1450 мл) і рекомендований для органічного землеробства.

У 2001 році Л. А. Бурденюк-Тарасевич захистила докторську дисертацію на тему: «Методи селекції сортів озимої м'якої пшениці з підвищеною адаптивністю до умов Лісо-степу і Полісся України».

Вона є автором понад 100 наукових праць, в тому числі у зарубіжних виданнях, виступала з доповідями на Міжнародних симпозіумах в Україні, а також у Канаді, Австрії та інших країнах.

Усього за безпосередньої участі та під керівництвом Л. А. Бурденюк-Тарасевич створено більше 30 інтенсивних цінних та сильних за хлібопекарськими якостями сортів озимої м'якої пшениці, 23 з яких нині занесено до Реєстру сортів рослин України і широко висіваються в Лісостеповій та Поліській зонах України.

Авторству Лариси Антонівни належать якісні та продуктивні сорти: Білоцерківська 177, БЦ 47, БЦ 18, Веселка, БЦ напівкарликова, Олеся, Перлина лісостепу, Елегія, Ясочка, Либідь, Царівна, Лісова пісня, Романтика, Щедра нива, Чародійка білоцерківська, Зорепад білоцерківський, Легенда білоцерківська, Грація білоцерківська Відрада, Водограй білоцерківський, Квітка полів та Муза білоцерківська.

Л. А. Бурденюк-Тарасевич була членкинею Спеціалізованих вчених рад з захисту дисертацій у Білоцерківському НАУ та в Інституті біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України. Під її керівництвом виконувалися кандидатські і докторська дисертаційні роботи. Вона нагороджена медаллю ім. М. І. Вавилова (1987 р.), медалями ВДНГ СРСР, почесною грамотою Міністерства аграрної політики України (2005 р.), грамотами Національної аграрної академії наук України (1998, 2008, 2012 рр.), Почесними грамотами та дипломами УТГіС та ВОГіС, багатьма грамотами обласних і районних державних установ, посідала 1-е місце у Міжнародній спеціалізованій виставці «Україна зернова — 2005» у номінації «Селекціонер року» та одержала Диплом Міністерства аграрної політики України. Рішенням Президії НААН України 20 червня 2018 року одержала Почесну відзнаку НААН. Багаторазово обиралася до керівних органів УТГіС, була членкинею наукових та організаційних комітетів з'їздів, конференцій та симпозіумів, які проводило Товариство.

Низько і з великою вдячністю схилиємо голову перед світлою пам'яттю Лариси Антонівни Бурденюк-Тарасевич та висловлюємо щирі співчуття колективам Білоцерківського національного аграрного університету та Білоцерківської дослідно-селекційної станції Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України, рідним і близьким покійної.

Президія Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова

Колектив Білоцерківської дослідно-селекційної станції Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН

Колектив кафедри генетики, селекції і насінництва сільськогосподарських культур Білоцерківського національного аграрного університету